

לפניהם, ולא הרפתקה קטנה עם ברק זול ומזויף של שחקן עירוני, ולא בונבוניירה טעימה־לחך שמקבלת אותה הברה יקרה מז' כירת־החוץ ממשרדי האחים פרמטוב ליום־ההולדת של ילדה, יעבירו על אמונתם. הם שבים אל הקיבוץ, עייפים אך מרוצים, כי כאן ביתם עד עולם, הללויה!

מובן, רשאי אדם לכתוב על ביתו, על עולמו; אולם כתיבת סיפור מעמידה דרישות נוספות, ואלו אינן עומדות לכתובת בסיפורים אלה. היחיד המבטיח בראשיתו משהו הוא סיפורה "שיש ירוק", שעל־שמו נקרא הקובץ כולו, אולם הוא שוב בנוי באותה סכימתיות מתי־שה שאין בה כל חדש. וכדאי למען הקוראים, ועוד יותר למען הכותבת עצמה, להביא מס' פר שורות מאותו סיפור, המספר על עבודת סיקול גדולה שמתתפס בה כל בני הקיבוץ, בבקשם להכשיר גבעה לעבודה חקלאית; והנה לפתע, תוך כדי עבודה מעייפת, מעלה אחד העובדים את הרעיון שמא אבני הגבעה הן שיש. ואז:

"חנן הביט בו בחיוך, ואמר: ייתכן. אפשר יהיה לצפות את כל הצריפים בשיש. רחוק מזה אי־אפשר היה לחזות. והרי כן מעורב־בים זה בזה תמיד העיקר והטפל, וכל ימך אתה מנסה להבחין ביניהם. מנסה לבור את התוך. את העיקר. כמה זה קל, ממרחק. כמה קל ופשוט עכשיו לראות שהאבן שהם טרחו אז כל־כך קשה לקלוף מעל הגבעה הזיא, לקלוף ולסלק כדי לגלות את האדמה שמתחתיה, דווקא האבן—היא העיקר, ואילו אותה אדמה רק אכזבות הצמיחה. מהכרם שבשי־פולי הגבעה נותרו רק שורגים יבשים שנז' נחו מכבר, והאבן—שתהילת צמיחתה באותה חלקה והיא הולכת ומעמיקה וסופה שכוּבשת את כל המדרון הצפוני עד מעמקי—דווקא היא עיקר, עיקר ויקר, האבן. מסתבר שגם מאבן אפשר להיות ולא־דווקא מאדמה. אך העיניים, התרות אהרי כל פיסת קרקע נסת־רת בין הטרשים, דווקא העיניים הפריעו לנו אז לראות ולדעת" (ע' 109).

כאן הפתח לפיסה חדשה של הקיבוץ והוויתו.

כמו שיש ירוק

זכה הקיבוץ ומראשיתו כבר נשברו על וניאור הוויתו קולמוסים רבים כמספר עצייערות המכסים את ארץ־הקרן־הקיימת ודיו נשפך כמי החולה ושאר הביצות שיובשו בידי הח' לוצים, ואף־על־פי־כן נמצאים קולמוסים חד־שים וקטנות חדשות־לבקרים. ביבול־הקיבוצי של השנה נמצא ספר סיפורים קצרים מאת בת־קיבוץ, ורוב־רובם של הסיפורים טובים סביב הוויה נצחית זו—הקיבוץ.

"חוק" הוא המאיים תמיד בסיפוריה של עליזה עמיר על הקיבוץ, הוא המבקש ליטול את תומתו ואחר־כך להוציאו לתרבות רעה. "חוק" זה פנים רבות לו כלשטן. פעמים הוא בא לקיבוץ—פעם בדמות שחקן מלהקת־תיאטרון הנטשה לערוב ומושך בקסמיו את בת הקיבוץ המשועממת ("ההרפתקה הקטנה"), פעם בדמות נערה בת למשפחה פועלית־עשירה מן העיר הבאה לקיבוץ כדי לנצלו ולאחר ש"כבר מיצתה את כל היופי השורה על המקום, כבר ספגה את כל מה שהוא יכול לתרום לנפשה הצמאה לחוויות ולחי־דוש, כבר התנסתה בכל נסיונותיו, כבר יר־דעת אודותיו, אודות אנשיו ואורחיהם כל שיש לדעת" (ע' 116), היא עוזבת—אך לא בטרם תצית בו אש מחלוקת ותקפח את שלי־וּת אנשיו ("שיש ירוק"). פעמים אורב "החוק" בלבוּשיו השטניים בחוק, אלא שאין החבר היקר חייב לכתת רגליו למרחק, לא בשמיים השטן ואף לא מעבר־לים, כי קרוב אליו מאד. יוצאת הברה בבוקר לא־עבות בתוקף תפקידה כמוכירת־החוק למשרדי הא־חיים פרמטוב, להם מוכר הקיבוץ את תנובת־משקו, ושם נתקלת היא בכל המעוות, המוש־חַת, הסינילי, המבקש ליטול מהם שכר כמה וכמה ארגזי פירות, למצוץ את לשדם וכו' וכו'—כתתו בכתבי הסוציאליזם.

אולם חברי הקיבוצים, ובייחוד הברות הקי־בוצים, איתנה אמונתם, יודעים הם את אשר

* עליזה עמיר: כמו שיש ירוק (סיפורים): ספרית פועלים, 1966; עמ' 179.